

[Kristen Amby.]

loven indkommer ved Pengeombytning, Skattebøder, Tilbagebetalinger og Værdipapirregistrering. Hvor store Beløb det her drejer sig om, kan vel ingen have nogen begrundet Mening om paa nuværende Tidspunkt, men man har i hvert Fald nævnt, at det skulde dreje sig om Milliardbeløb.

Naar det gælder en økonomisk Sanering i Forhold til Førkrigstidens økonomiske Vilkaar, vilde det dog være rimeligt at lægge en særlig Skat paa den udprægede Krigsspekulationsgevinst, før man overhovedet tænkte paa at røre Folkets almindelige Fortjeneste. Det er hverken rimeligt, billigt eller retfærdigt, at de mange Mennesker, som har maattet leve af deres Midler, leve nødtørftigt nu under Krigen, fordi Købekraften jo i høj Grad er forringet, først og fremmest skal udsøges som Objekter for en Eengangsskat.

Jeg vil derefter fremsætte nogle ganske almindelige Betragtninger. Netop i disse Dage er det omkring et Aar siden, knap nok, at vore Fjender fratog os den sidste Rest af egen Retsbeskyttelse, og den hemningsløse Terror med Drab, Mord og Deportationer udfoldede sig i hele sin djævelske Karakter. Kun fem Maaneder siden er det, vi levede under disse Tilstande. Det synes undertiden, som om det glemmes, og at ogsaa det Sammenhold er glemt, der da var mellem alle Landsmænd her i Riget. Holder vi imidlertid den Kendsgerning fast, hvordan det dengang var, og hvordan vi nu har det, saa vil naturligt den Tanke melde sig: hvor ubegribeligt, at det er lykkedes paa saa forholdsvis kort Tid at bringe vort Fædreland fra Kaos og Opløsning ind under lovordnede Forhold, saa vi nu igen kan nyde et Retssamfund Beskyttelse.

Jeg ønsker dette sagt klart og tydeligt over for al den Kritik, der nu rejses over for Regering og Rigsdag, baade for de gjorde Gerninger og for det, man mener burde være gjort, men ikke er gjort. Naar det lykkedes, skyldes det nemlig det Samarbejde, der fandt sit Udtryk i den nuværende Regerings Sammensætning.

Det blev i Trontalen af den højtærede Statsminister den 9. Maj sagt, at Regeringen stod paa parlamentarisk Grund. Hvis der skal være Mening i det Udtryk — og det var der naturligvis —, en Mening og en Hensigt, betød det, at de Befrielsens Kræfter, der inden for Modstandsbevægelsen fandt deres Vilje og Hensigt udtrykt i Frihedsraadet, sammen med den Rigsdag, der var valgt den 23. Marts 1943, var villige til Samarbejde og Sammenhold for at bringe vort

Fædreland fra Kaos til Kosmos. Vi undgik til vort Held og til vor Ære den Splittelse i Folket, som ikke blot kunde have plettet Mindet om Befrielsens Aar for os, men Kamp og Splid kunde have slaaet dybe, ja, næsten ulægelige Saar.

Samarbejdet, som det da skete, som det da blev institueret, var ikke Udtryk for et Kompromis, det var ikke en Hensigtsmæssighedens Overenskomst, der blev sluttet; naar det kunde etableres, skyldtes det, at der ikke var noget afgørende og dybt Skel mellem de to Parter. Modstanden mod Tyskerne og deres Krav, deres Overgreb, deres Vold, udgik fra alle Kredse i Befolkningen undtagen fra de syge og defekte Dele. Det er fuldkommen rigtigt, som den ærede sidste Taler, det ærede Medlem Hr. Bomholt, skildrede Forholdene i 1940; at det var Kredse i denne Rigsdag, til dens Hæder og Ære Mænd, som sidder her i Dag — ogsaa flere end de to, der blev nævnt —, Mænd, om hvem det gælder, at de fra første Dag klart og utvetydigt i den Form, hvori det kunde lade sig gøre, alle Vegne ude i Folket, talte Tyskerne imod og forsvarede de danske Interesser og i øvrigt var med til Gang paa Gang at fremkalde Nejet, naar det var livsvigtige Forhold for Danmark, det gjaldt.

Jeg minder om en meget, meget vigtig Ting. Ikke een, men jeg tror syv, otte Gange fremsattes fra tysk Side Krav om Bevæbning af vore Handelsskibe, et Krav, som blev støttet af den daværende Udenrigsminister, senere Statsminister Hr. Scavenius, et Krav, der fremstilledes, som om der, hvis vi ikke efterkom det, vilde ske os al Landens Ulykker. Hvorfor sagde vi nej til dette Krav, naar vi i øvrigt maaske gik med til at opfylde andre Krav? Simpelt hen fordi vi her var inde paa et livsvigtigt Spørgsmaal for Danmark. Hvis vi havde sagt ja til dette, kunde vi være kommet ind i Krigen paa den forkerte Side, og det var for os afgørende. Vi maatte taale Ydmygelser, vi maatte taale mange Ting, men det var for os afgørende at bevare vort Land som frit og uafhængigt til de fjerne Tider. Vi har set for halvandet Hundrede Aar siden omtrent, hvad det betød at komme ind i Krigen paa den forkerte Side. Det kostede os dengang Forbindelsen med Norge. Det var til syvende og sidst Oprækket til 64, der har martret os siden, og maaske til syvende og sidst et Led i den Kæde af Begivenheder, der førte op til 1914 og siden til 1939.

Det skal dog huskes over for alle Kritikere af Rigsdagen, at de gamle Politikere,